Cristina Benga
Aurora Ciachir
Niculina Filat
Mihaela Ghiţiu
Ioana Niculae

MANUAL PENTRU CLASA A III-A

RELIGIE
Cultul ortodox

SEMESTRUL I

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE

CORINT EDUCAŢIONAL

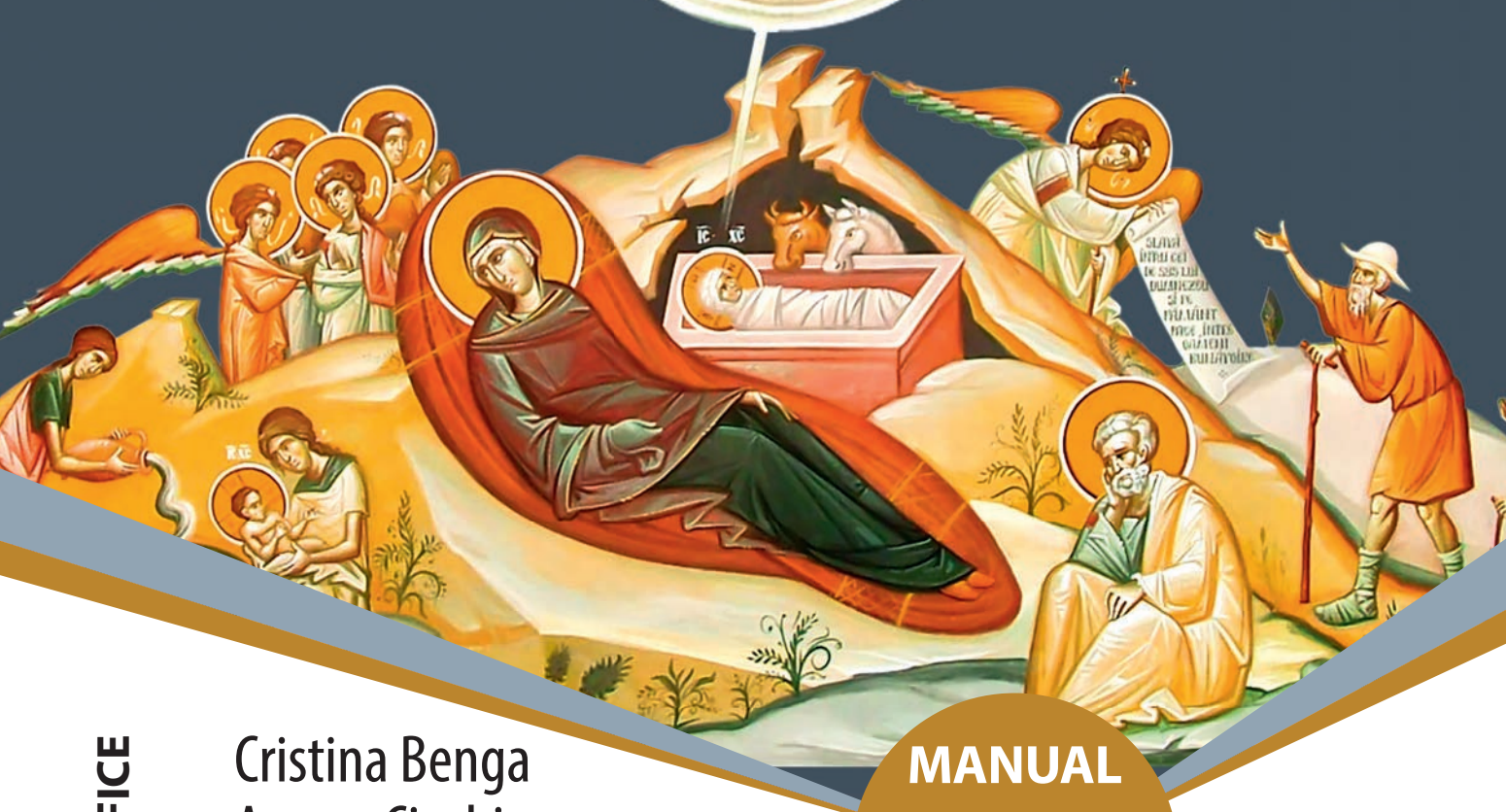

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Cristina Benga
Aurora Ciachir
Niculina Filat
Mihaela Ghiţiu
Ioana Niculae

MANUAL PENTRU CLASA A III-A

RELIGIE

Cultul ortodox

SEMESTRUL I

CORINT EDUCAȚIONAL

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației și Cercetării Științifice.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării științifice nr. 5045 din 25.08.2015, în urma evaluării, și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5001 din 02.12.2014.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2015–2016.

Inspectoratul școlar .....

Școala / Colegiul / Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni:* ***nou*, ***bun***, ***îngrijit***, ***neîngrijit***, ***deteriorat***.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Manualul a primit avizul Patriarhiei Române prin adresa nr. 6880 din 25.08.2015.

116.111 - numărul de telefon european de asistenţă pentru copii

Date despre autoare:
Cristina Benga – profesor gradul didactic I, Colegiul German Goethe din București, doctor în științele educației.
Aurora Ciachir – profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială nr. 56 din București.
Niculina Filat – profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Iulia Hasdeu" din București.
Mihaela Ghițiu – profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Ion Neculce" din București.
Ioana Niculae – profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială nr. 198 din București.

Referenți:
Pr. lector dr. **Vasile Crețu,** Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul", Universitatea din București.
Pr. asistent dr. **George Păunoiu,** Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul", Universitatea din București.

Redactare: **Lia Decei**
Tehnoredactare computerizată: **Cristina Gvinda**
Design copertă: **Dan Mihalache**
Machetare și ilustrații: **Maria Constantinescu**

Majoritatea icoanelor au fost reproduse după frescele din Biserica „Sfânta Treime" – Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Grigore Alexandrescu" din București, pictori: **Ioan și Camelia Popa**

Descrierea CIP se găsește la Biblioteca Națională a României
ISBN (general) 978-606-8668-96-3
ISBN (semestrul I) 978-606-8668-97-0

Pentru comenzi și informații, contactați:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, București,
cod poștal 010517. Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București,
cod poștal 060012. Tel.: 021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.grupulcorint.ro

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate EDITURII CORINT EDUCAȚIONAL, parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

Cuvânt-înainte

Printre copacii cu frunze ruginii din fața casei se simțea mireasma plină de rod a toamnei. O adiere blândă scutură barba bunicului albită de ani mulți și binecuvântați. O dată pe săptămână, ne adunam toți nepoții în jurul său, fascinați de chipul lui plin de dragoste și bunătate ce semăna cu Sfântul Nicolae din icoană. Așteptam să ne citească și să ne povestească cuvinte pline de înțelepciune din Sfânta Scriptură. Cu vocea lui blândă și caldă, ne vorbea despre iubirea lui Dumnezeu, despre frumusețea lumii și bucuria vieții. De la el am aflat despre obiceiurile și tradițiile poporului nostru cu prilejul Nașterii Domnului sau al Învierii. Sfaturile sale despre foloasele ascultării și ale răbdării, despre puterea adevărului și roadele muncii le simțeam ca venind dintr-o experiență trăită. Ne străduiam să le păstrăm în mintea noastră, să le punem în faptă de fiecare dată și să fim mai buni în toate.

Dragi copii, cu toții suntem nepoți ai acelui bunic, care este pentru noi simbol al înțelepciunii, al credinței și al tradiției. Personajul acesta vă va însoți la fiecare lecție, răspunzând la întrebări și amintindu-vă, poate, de bunicii voștri. Să vă deschideți inimile și să învățați din cuvintele lui frumusețea și bucuria credinței în Dumnezeu, ca și voi să o puteți transmite mai departe copiilor voștri și să trăiți frumos!

Ghid de utilizare a manualului

MANUALUL CUPRINDE

varianta tipărită

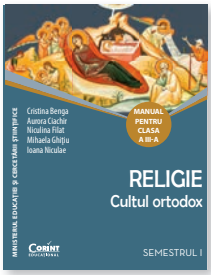

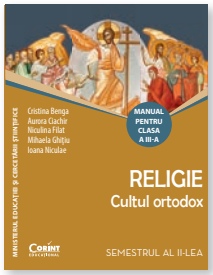

varianta digitală

Simboluri folosite în varianta digitală

- **Ascultă**
- **Rezolvă**
- **Privește**
- **Vizionează**

Manualul este structurat în unități de învățare, care cuprind:

LECȚIE

Titlul lecției

Să descoperim împreună

Lectură

Să ne jucăm împreună

Sfânta Scriptură ne învață

Vocabular

Să fim creativi

Să reținem

Să înțelegem textul

Îndemnuri pentru micul creștin

Un strop de înțelepciune

RECAPITULARE

EVALUARE

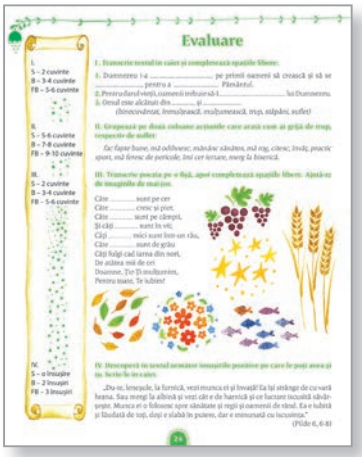

În acest an vom învăţa:

1. Să ne comportăm creştineşte în orice loc ne-am afla:

- să descoperim sensul religios al împrejurărilor din viața noastră;
- să înțelegem îndatoririle unui bun creștin;
- să respectăm regulile de comportament specifice moralei creștine.

2. Să colaborăm cu ceilalţi în spiritul iubirii creştine:

- să ne asumăm un rol în grup;
- să găsim soluții în diverse situații de viață.

3. Să înţelegem lumea şi viaţa din perspectivă creştină:

- să analizăm semnificația evenimentelor religioase;
- să descoperim rolul sărbătorilor în viața noastră.

Dumnezeu este iubire

I. Omul este fiul iubitor al lui Dumnezeu

1. Descoperă răspunsul la ghicitoare:

Numește, printr-un cuvânt,
Ce-i în inimă mai sfânt
Și-urcă-n cer, de pe pământ?

Iubirea

2. Descrie locul de rugăciune din imaginea de mai sus.

3. Ce fel de rugăciuni putem rosti în orice moment al zilei?

Alege varianta corectă:

- de cerere;
- de mulțumire;
- de laudă;
- toate variantele.

4. Alcătuiește un scurt text în care să arăți recunoștința față de Dumnezeu și față de creația Sa.

II. Dumnezeu este Tatăl nostru iubitor

1. Dumnezeu luminează mintea copiilor pentru ca aceștia să-L poată cunoaște. Caută la bibliotecă Sfânta Scriptură. Împreună cu profesorul de religie, alcătuiește o listă de cărți folositoare pentru suflet pe care să le citești în timpul acestui an școlar.

2. Transcrie în caiet și completează spațiile libere.

Sfânta Scriptură este alcătuită din:

- ..... Testament;
- ..... Testament.

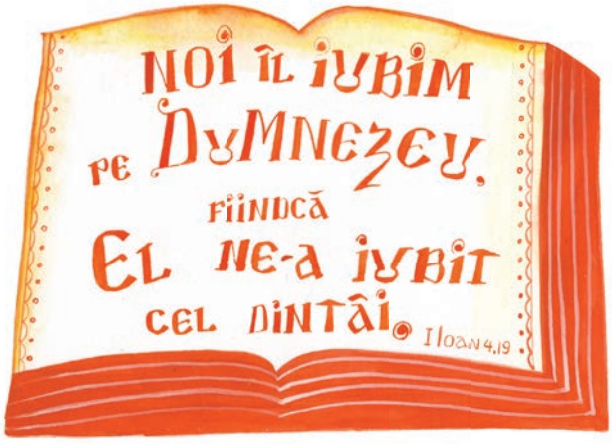

* Din orele aflate la dispoziția profesorului.

3. Dă exemple de minuni săvârșite de Mântuitorul Hristos.

4. Care sunt numele părinților Sfintei Fecioare Maria?

5. Sărbătoarea Izvorul Tămăduirii este închinată minunilor Maicii Domnului. Descrie, cu ajutorul profesorului, această icoană.

6. Cum se numește îngerul care a vestit Maicii Domnului că Îl va naște pe Mântuitorul Hristos?

Izvorul Tămăduirii

7. Fiecare copil primește la botez un înger păzitor. Acesta îl sfătuiește:

- să fie ascultător și silitor;
- să facă fapte bune;
- să fie recunoscător;
- să-i ierte pe cei care i-au greșit.

Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

8. Privește imaginea alăturată și descoperă răspunsul la ghicitoare.

La botez, Doamne, mi-ai dat
Sfetnic bun și minunat,
Să mă ocrotească-n veci,
Pe ale vieții largi poteci,
Și să fie lângă mine,
Când la greu și când la bine.
Zi și noapte el m-alină,
Cu aripi mari de lumină.

Îngerașul

Sfânta Filofteia
de la Curtea de Argeș

Sfânta Parascheva
de la Iași

9. Sfinții sunt oameni care și-au închinat viața lui Dumnezeu. Mulți au primit darul de a face minuni.

Dă exemple de sfinți pe care îi cunoști.

10. Realizează un desen cu sfântul pe care îl îndrăgești cel mai mult.

Pune această fișă în **portofoliu**.

Acest portofoliu se va completa cu fișe pe parcursul anului școlar.

III. Oamenii își arată iubirea unii față de ceilalți

1. Familia este binecuvântată de Dumnezeu. În familie învățăm:

- primele rugăciuni;
- calea către biserică;
- modelul faptelor bune.

2. Îl cunoaștem pe Dumnezeu prin:

Realizează un desen, plecând de la cuvântul ales de pe o petală.

Pune această fișă în **portofoliu**.

3. Transcrie în caiet și notează cu **M** când mulțumim și cu **I** când cerem iertare:

- când primim daruri;
- când nu îi ascultăm pe părinți;
- când colegii ne ajută;
- când am uitat să ne facem temele;
- când ajungem la biserică.

Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Dumnezeu este izvorul vieții

Viaţa omului, darul lui Dumnezeu
Bucuria de a trăi
Omul în relaţie cu natura
Viaţa pe pământ şi Împărăţia lui Dumnezeu

Lectură pentru suflet
Recapitulare. Evaluare

Viața omului, darul lui Dumnezeu

Că la Tine, Doamne,
este izvorul vieții.
Psalmul 35, 9

Icoana creației

Sfânta Scriptură ne învață

„Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; a făcut bărbat și femeie. Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: *Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți.*"

Facerea 1, 27-28

Vocabular

- **a binecuvânta** = a revărsa darul lui Dumnezeu.
- **a sluji** = (aici) a fi de folos.
- **dar** = cadou.
- **de preț** = valoros.
- **înțelept** = învățat, cineva care înțelege și judecă drept.
- **psalm** = cântare religioasă.

A început un nou an de școală, cu emoții și așteptări mari. Ne-a întâmpinat bunicul nostru drag.

— Dragii mei, cât mă bucur să vă revăd! Ați mai crescut și cred că sunteți mai înțelepți acum.

— Bunicule, dar înțelepții au trăit mult și au înțeles ce este viața și cum trebuie trăită. Noi suntem mici, de unde să știm?

— Viața este cel mai de preț dar de la Dumnezeu. El, din iubire, a creat lumea și apoi l-a făcut pe om, cu trup și cu suflet. El a împodobit sufletul omului cu puterea de a cunoaște, a înțelege, a alege și de a iubi tot ce este frumos și bun, iar trupul cu puterea de a lucra și de a sluji sufletului. Primii oameni, Adam și Eva, au primit de la Dumnezeu binecuvântarea de a avea urmași.

Voi sunteți darul lui Dumnezeu pentru părinții voștri și cea mai mare bucurie a vieții lor. De aceea, cu respect și mulțumire, se cuvine ca alături de ei fiecare să aveți grijă de trupul și de sufletul vostru. Vom descoperi împreună cum puteți face aceasta.

Să înțelegem textul

1. Cine ne-a dăruit viața?
2. Cu ce a împodobit Dumnezeu sufletul și trupul omului?
3. Ce înseamnă viața unui copil pentru părinții săi?
4. Privește icoana creației. Cum a pregătit Dumnezeu lumea pentru viața omului?

Să descoperim împreună

Avem grijă de trup păstrându-l sănătos, curat, cu un program ordonat de hrană, odihnă, muncă și joacă.

1. Descoperă cum poți:

a. hrăni sufletul;

b. odihni sufletul;

c. ține curat sufletul,

folosind următoarele cuvinte: *rugăciune, învățătură, fapte bune, dragoste față de Dumnezeu și de oameni, iertare.*

2. În icoana de mai jos Sfinții Părinți Ioachim și Ana o aduc la biserică pe Fecioara Maria. Ce fel de grijă arată ei prin aceasta?

Intrarea Maicii Domnului în biserică

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să mulțumești lui Dumnezeu pentru viață.
- Să îți cinstești părinții.
- Să faci fapte bune.
- Să fii curat.
- Să te joci frumos.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

1. Descoperă, cu ajutorul desenelor de mai sus, cum poți avea grijă de trup și de suflet.

2. Alcătuiește un enunț despre una dintre imagini.

Lectură

Trupul meu de e curat,
De lumină-nconjurat,
Peste tot eu sunt privit
Cu respect şi sunt iubit.

Inima de e curată,
Iubeşte pe toţi şi-i iartă,
Iubeşte pe Dumnezeu,
Mă fereşte de ce-i rău.

Regele David al evreilor a alcătuit Cartea Psalmilor. Aceştia erau cântaţi cu un instrument muzical numit **psalterion**.

Caută pe internet informaţii despre acest instrument.

Un strop de înţelepciune

Să-I mulţumim în fiecare zi lui Dumnezeu pentru viaţă.

Să ne jucăm împreună

Citește poezia alăturată. Ești actor. Alege doi colegi și joacă una din următoarele situații:

1. Te duci la biserică împreună cu un coleg care a venit acolo pentru prima dată. Ce îl înveți?

2. Un coleg ți-a luat un obiect fără să te anunțe. Gândește cu voce tare și alege gândul bun.

3. Un copil te-a necăjit. Te-ai întâlnit cu el. Cum te porți ca să te poți împăca?

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textele:

- „Voi cânta Domnului în viaţa mea,
  voi cânta Dumnezeului meu cât voi trăi” (Psalmul 103, 34).
- Doamne, eu Îţi mulţumesc
  Pentru viaţa ce mi-ai dat,
  Şi părinţii Te slăvesc
  Pentru-acest dar minunat.

1. Realizează pe o fișă un desen cu florile pe care ai vrea să le aduci Domnului şi părinţilor în semn de mulțumire pentru darul vieții. Pune această fișă în **portofoliu**.

2. Îți place să cânți? Încearcă să cânți versurile de mai sus.

Să reținem

- Dumnezeu este izvorul vieții.
- Viața omului este darul lui Dumnezeu.
- Omul este alcătuit din trup și suflet și suntem datori să avem grijă de amândouă.
- Copilul este darul lui Dumnezeu pentru părinți.

Bucuria de a trăi

Mari lucruri a făcut Domnul cu noi: ne-a umplut de bucurie.
Psalmul 125, 3

–Bunicule, bunicule! Sunt foarte bucuroasă că te văd! Dar de unde vine această bucurie a mea?

— Bucuria își are izvorul în Dumnezeu și El ne-o dăruiește ca noi să o împărtășim cu El și cu toți ceilalți oameni. Când vă întâlniți cu o persoană dragă, în sufletul vostru se naște o stare deosebită, care vă înveselește inima. Aceasta este bucuria! Ea apare și atunci când vă jucați cu zăpadă sau vă stropiți cu apă, când mângâiați un animal sau ajutați pe cineva, când depășiți obstacole sau primiți o veste bună. Uneori, pur și simplu vă bucurați că trăiți!

Nașterea voastră a fost un moment de mare bucurie pentru părinți. De asemenea, ziua botezului, când ați devenit creștini. Ziua de naștere este o bucurie pentru că o trăim înconjurați de dragostea familiei și a prietenilor. La fel ca dragostea, bucuria se înmulțește când se dăruiește. De aceea ne bucurăm când primim, dar și când oferim daruri.

În timpul anului sunt multe sărbători, iar Învierea Domnului, când Hristos ne-a dăruit viață veșnică, este sărbătoarea bucuriei. În fiecare clipă putem trăi bucuria întâlnirii cu El prin rugăciune. Aceasta ne aduce în suflet pace, armonie și frumusețe.

Să înțelegem textul

1. Cine este izvorul bucuriei?
2. Dă exemple de momente în care ai trăit o bucurie deosebită.
3. Care este pentru creștini sărbătoarea bucuriei?

Sfânta Scriptură ne învață

„Bucuraţi-vă cu aceia care se bucură; plângeţi cu aceia care plâng.”

Romani 12, 15

„Bucuraţi-vă pururea întru Domnul.”

Filipeni 4, 4

Vocabular

- **obstacol** = piedică, dificultate.
- **prilej** = ocazie, împrejurare.
- **veșnică** = fără de sfârșit.

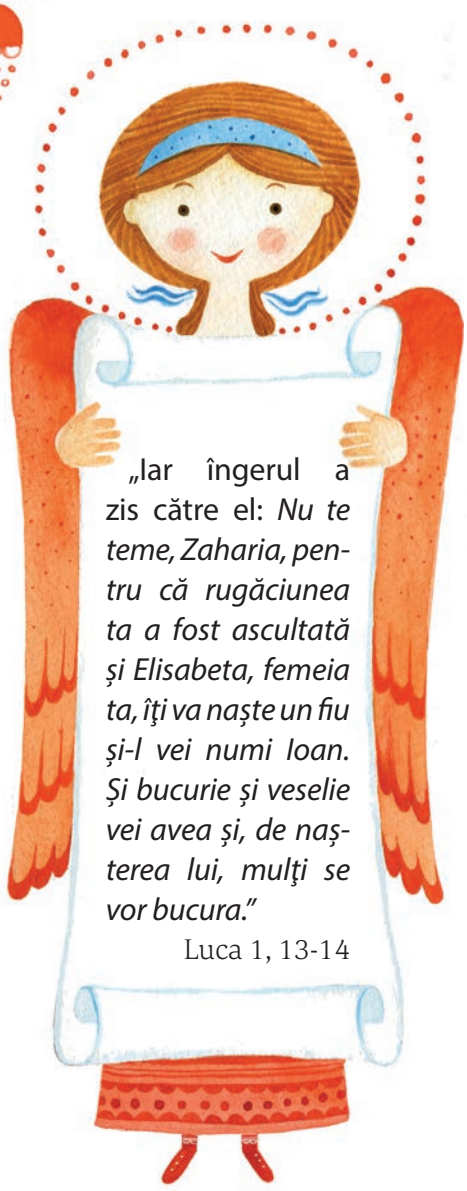

„Iar îngerul a zis către el: *Nu te teme, Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fiu și-l vei numi Ioan. Și bucurie și veselie vei avea și, de nașterea lui, mulți se vor bucura.*"

Luca 1, 13-14

Să descoperim împreună

Citește textul alăturat și precizează, cu ajutorul profesorului:

1. Ce eveniment vestește îngerul?

2. Care sunt motivele bucuriei părinților Sfântului Ioan Botezătorul?

3. De ce bucuria este atât de mare și pentru întreaga lume?

4. Cum este reprezentată bucuria în icoana de mai jos?

Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul

Rugăciune la sfârșitul lucrului

Doamne Iisuse Hristoase, Îți mulţumesc pentru ajutorul şi sporul ce mi-ai dat la lucrul meu şi mă rog Ţie, fă ca lucrarea mea să-mi fie de folos. Umple de bucurie şi de veselie sufletul meu şi mă mântuieşte. Amin.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să aduci bucurie celor din jur.
- Să dăruiești cu drag.
- Să mulțumești pentru toate.
- Să te bucuri alături de ceilalți.
- Să apreciezi ceea ce ai.
- Să devii mai bun.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Lucrați în echipă. Citiți textul alăturat.

1. Alegeți o treaptă și mimați bucuria corespunzătoare ei.

2. Ați simțit nevoia să împărtășiți această bucurie?

3. Realizați un desen care să exprime o bucurie trăită împreună.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textele:

- „Eu am avut ca scop în viață să înmulțesc binele și bucuria” (Părintele Teofil Părăian).
- „Mai fericit este a da decât a lua” (Faptele Apostolilor 20, 35).

1. Desenează pe caiet un copac al bucuriei. Pe fiecare frunză scrie un gest prin care aduci bucurie părinților tăi.

2. Realizează o fișă pentru **portofoliu** cu un fluture. Scrie pe aripile lui care sunt bucuriile tale cele mai mari. Colorează desenul folosind culori calde.

Să reținem

- Dumnezeu ne oferă în fiecare zi motive de bucurie.
- Cea mai mare bucurie a unui creștin este Învierea Domnului.
- Bucuria de a dărui este mai mare decât cea de a primi.
- Tu ești cea mai mare bucurie pentru părinții tăi!

Lectură

Treptele bucuriei:
Bucuria de a fi în lume;
Bucuria de a cunoaște;
Bucuria de a crea;
Bucuria de a fi curat;
Bucuria de a fi împreună;
Bucuria de a dărui.

După Ernest Bernea,
Îndemn la simplitate

Copacul Bucuriei

Un strop de înțelepciune

Un om bucuros are sufletul frumos.

Omul în relație cu natura

Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate într-o înțelepciune le-ai făcut!

Psalmul 103, 25

Încet-încet, se lăsa seara, iar noi îl așteptam pe bunicul întinși pe iarbă. Priveam, copleșiți de emoție, cum apăreau pe bolta cerului stele mici și strălucitoare.

— Bunicule, am strigat bucuroși când i-am auzit pașii. Cine a făcut luna și stelele atât de minunate și fără de număr?

— Dragii mei, bolta înstelată ne vorbește despre măreția Creatorului. Pe Dumnezeu nu-L putem vedea, dar dacă privim atent în jur, Îl vom descoperi. Noaptea cu haina ei de stele și ziua luminată de flori și fluturi ne arată frumusețea Lui. Vuietul unei furtuni ne arată puterea Lui. Iar în îmbrățișarea caldă a cuiva pe care îl iubim, Îi simțim și dragostea. Cerul albastru și pământul plin de verdeață, soarele și luna, apele și viețuitoarele ne vorbesc despre El. Toate acestea le-a făcut Dumnezeu prin cuvântul Său și ni le-a dăruit, spre folosul și bucuria noastră.

— Bunicule, cât de minunat este Dumnezeu! Cum am putea noi să-I mulțumim pentru toate aceste daruri?

— Îi mulțumim și Îi suntem recunoscători dacă îngrijim și ocrotim cu dragoste tot ceea ce ne înconjoară și dacă ne bucurăm de frumusețea naturii pe care El ne-a dăruit-o.

Să înțelegem textul

1. Cum putem să-L descoperim pe Dumnezeu?
2. Cum Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru frumusețea naturii?
3. Care sunt datoriile noastre față de natură?

Sfânta Scriptură ne învață

„Și a pus Adam nume tuturor animalelor și tuturor păsărilor cerului și tuturor fiarelor sălbatice.”

Facerea 2, 20

Vocabular

- **a stăpâni** = (aici) a avea grijă.
- **armonie** = bună înțelegere.
- **pelerin** = călător la un loc considerat sfânt.
- **proroc** = profet, persoană din Vechiul Testament.
- **vuiet** = zgomot prelungit.

Să descoperim împreună

În Sfânta Scriptură și în Viețile Sfinților avem numeroase exemple de oameni care au trăit în armonie cu natura și viețuitoarele pe care le-au ocrotit. Sfântul Proroc Ilie a fost hrănit de un corb, Sfântul Gherasim a fost prieten cu un leu, iar Sfântul Serafim a avut grijă de un urs.

Privește imaginile și, cu ajutorul profesorului, indică:

1. Elementele care arată relația omului cu natura.
2. Ce atitudine au animalele față de sfinți?
3. Cum ar fi natura dacă toți oamenii ar avea grijă de aceasta?

Sfântul Gherasim (†4 martie) a scos un spin și a îngrijit laba unui leu, iar acesta, în semn de mulțumire, a rămas să-l slujească aducându-i apă.

Sfântul Serafim de Sarov (†2 ianuarie) a fost slujit de un urs care aducea miere pentru pelerini. Blând, ședea la picioarele sfântului, lăsându-se mângâiat.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să protejăm natura.
- Să îngrijim florile.
- Să hrănim animalele.
- Să păstrăm apele curate.
- Să respectăm viața.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Sfântul Ilie (†20 iulie) este considerat ocrotitor al recoltei. Prin rugăciunile sale, Dumnezeu a pus capăt secetei și a trimis ploaia pe pământ.

Caută pe internet mai multe icoane cu sfinții ocrotitori ai animalelor.

Lectură

Tot ce este viu sub soare
Fie insectă sau floare,
Ori pasăre zburătoare
Vrea aer, apă și soare.

Dacă nu le poți da,
Cel puțin nu le lua!

Să nu provoci, ți se cere,
Nici lipsuri și nici durere.
Ci, dimpotrivă, creștine
Fă bine la orișicine!

I. Nistor, *Îndemn*

1. Citește poezia de mai sus.
2. Împreună cu profesorul de religie, vizitați un parc. Observați cum întreaga natură vorbește despre Creatorul ei.

Un strop de înțelepciune

Creația întreagă este ca o carte deschisă din care putem învăța multe.

Să ne jucăm împreună

Sfântul Modest (†18 decembrie) este ocrotitorul animalelor domestice. În copilărie, acest sfânt era îngrijitor de vite și a cerut de la Dumnezeu darul vindecării animalelor bolnave. Pentru mila sa iubitoare a primit acest dar. Astfel, dacă ne rugăm Sfântului Modest, el este grabnic ajutător.

Împreună cu un coleg, alegeți animalul pe care vreți să îl ocrotiți, cerând ajutorul Sfântului Modest. Realizați un desen, după regula *Eu încep și tu continui*.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Descoperă cinci diferențe în imaginile de mai sus.

Să reținem

- Între om și natură există o relație armonioasă.
- Sfinții ne oferă exemple de iubire față de animale și respect față de întreaga creație.
- Omul este chemat să ocrotească natura și viața.

Viața pe pământ și Împărăția lui Dumnezeu

Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este Împărăția lui Dumnezeu!
Marcu 10, 14

— Bunicule, am citit astăzi o poveste frumoasă despre un împărat care se îngrijea de popor și era ascultat cu dragoste. Mi-ar plăcea și mie să trăiesc într-o astfel de împărăție!

— Dragii mei, pe pământ sunt multe împărății, însă frumusețea lor este adesea umbrită de neînțelegerile dintre oameni. Mântuitorul ne-a vorbit despre o altfel de împărăție pe care El ne-a pregătit-o de când a creat lumea. În această împărăție minunată, condusă cu înțelepciune de Dumnezeu, domnesc dragostea, dreptatea, pacea și bucuria. Dacă împărățiile de pe pământ sunt trecătoare, aceasta este veșnică.

Hristos ne învață că Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul nostru, în inima noastră, și că putem gusta din bucuria acestei împărății chiar de pe pământ. Așa cum noi simțim bucuria și iubirea alături de familie, de cei dragi, tot așa sfinții și îngerii o simt mereu alături de Dumnezeu.

Biserica este icoana vie a Împărăției lui Dumnezeu pe pământ. Prin participarea la Sfânta Liturghie, suntem cu adevărat în Împărăția Lui, împreună cu sfinții și cu îngerii.

Să înțelegem textul

1. Cum este Împărăția lui Dumnezeu?
2. Cine conduce această împărăție?
3. Care este legătura dintre Împărăția lui Dumnezeu și Biserică?

Sfânta Scriptură ne învață

„Împărăţia lui Dumnezeu este dreptate şi pace şi bucurie în Duhul Sfânt.”
Romani 14, 17

Vocabular

- **Deisis** = icoana cu Împăratul Hristos, Fecioara Maria și Sfântul Ioan Botezătorul.
- **înăuntru** = în interiorul.
- **ținut** = loc, teritoriu.
- **umbrită** = acoperită.

Rugăciunea Tatăl nostru

„Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău;

vie Împărăţia Ta; facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ.

Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi;

şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri;

şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, în veci. Amin!"

Matei 6, 9-13

Să descoperim împreună

1. Citește rugăciunea Tatăl nostru și răspunde la întrebări:

a. Unde este Împărăția lui Dumnezeu?

b. Dacă pe Dumnezeu Îl numim Tatăl nostru, ce fel de împărat este El?

2. Privește icoana de mai jos și răspunde la întrebări.

a. Cine stă pe scaunul împărătesc? De cine este înconjurat?

b. Împreună cu profesorul de religie, vizitați biserica din apropierea școlii și observați icoanele care au aceeași temă.

c. Caută pe internet alte reprezentări ale acestei icoane. Ce asemănări și deosebiri descoperi?

Icoana Deisis

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să dai mâncare celui flămând.
- Să dai apă celui însetat.
- Să-l îngrijești pe cel bolnav.
- Să mângâi pe cel întristat.
- Să-l înveți pe cel neștiutor.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Joc de rol: Imaginează-ți că ești împărat.

1. Alege trei sfătuitori.

2. Stabilește împreună cu ei regulile din împărăția ta.

3. Formulează asemănări și deosebiri între Împărăția lui Dumnezeu și împărăția ta.

4. Împreună cu profesorul, descoperă înțelesul textului alăturat.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

1. Plecând de la imaginile de mai jos, identifică însemnele specifice unui împărat:

- sceptru / baston;
- geacă / mantie;
- coroană / pălărie;
- tron / scaun;
- cocioabă / cetate.

2. Ești meșter priceput. Confecționează din hârtie două obiecte, la alegere, dintre cele identificate, care s-ar potrivi și Sfinților Împărați Constantin și Elena.

Să reținem

- Împărăția lui Dumnezeu înseamnă dragoste, dreptate, pace și bucurie.
- Domnul Iisus Hristos îi cheamă pe toți oamenii în Împărăția Sa.
- Prin participarea la Sfânta Liturghie suntem cu adevărat în Împărăția lui Dumnezeu, alături de îngeri și sfinți.
- Împărăția lui Dumnezeu este veșnică.

Lectură

„Împărăţia cerurilor este asemenea grăuntelui de muştar, pe care, luându-l, omul l-a semănat în ţarina sa şi care este mai mic decât toate seminţele, dar când a crescut este mai mare decât toate legumele şi se face pom, încât vin păsările cerului şi se sălăşluiesc în ramurile lui.”

Matei 13, 31-32

Sfinții Împărați
Constantin și Elena

Un strop de înțelepciune

Inima noastră este locul în care putem descoperi Împărăția lui Dumnezeu.

Lectură pentru suflet

Din Țara lui Eu-Împărat în Țara lui Tu-Împărat

După Mersine Vigopoulou

A fost odată ca niciodată o mare împărăție, numită Țara lui Eu-Împărat. Fiecare casă era mai mare și mai frumoasă decât cea de lângă ea, iar pe o colină înaltă se afla un palat strălucitor de cristal. În acest palat locuia regina *Îngâmfare*, pe care oamenii o admirau foarte mult. Într-o zi, un băiețel, pe nume *Încăpățânatul,* plecă în căutarea împărăției lui Tu-Împărat, despre care auzise că este mai frumoasă decât țara lui. Pe drum, se întâlni cu un bătrân înțelept, care îi spuse că nu poate descoperi Țara lui Tu-Împărat decât dacă devine mai puțin egoist. Adică, în loc să spună mereu, așa cum fusese crescut: „Eu primul, eu primul!", să spună: „Tu primul, tu primul!" Ascultând de sfatul bătrânului, băiețelul descoperi Țara lui Tu-Împărat. Regina acestei împărății era *Smerenie* — o doamnă învățătoare, care locuia într-o casă modestă. Însă adevăratul conducător al acelui ținut era Dumnezeu, pe care nu îl vedea nimeni, dar era întotdeauna cu ei. Aici se împrieteni cu o fetiță, pe nume *Seninătate,* și cu fratele acesteia, *Mărinimosul*. După ce petrecu o vreme în acest minunat loc unde domneau bunătatea și dragostea, *Încăpățânatul* se întoarse acasă, povestind tuturor despre noua împărăție a iubirii lui Dumnezeu.

Să cunoaștem mai mult

Citește cu atenție fragmentul de mai sus.

1. Ce simbolizează numele personajelor din poveste?
2. Care ar fi mesajul pe care l-ai putea aplica și tu în viață?
3. Imaginează-ți o continuare a poveștii.
4. Împrumută cartea de la bibliotecă și citește toată povestea. Vei descoperi minunatele peripeții ale Încăpățânatului, precum și multe învățături de folos pentru suflet.

Recapitulare

1. Ilustrează printr-un desen o strofă la alegere din poezia următoare:

Lumea întreagă!

Cine-a presărat cu flori
Câmpul cu mii de culori?
Cine pomul a-mbrăcat?
Cine oare ne-a creat?

Păsări ce se-ntrec în zbor,
Ciripind pe graiul lor.
Pârâul ce-și face loc,
Murmurând în al său joc...

Stelele din depărtări
Ce se oglindesc în mări
Zorile când s-au ivit,
Soarele e-n răsărit...

Dumnezeu cel Bun și Sfânt
A făcut cer și pământ
Și frumos le-a-mpodobit,
Minunat, ne-nchipuit!

Leon Magdan

2. Sfânta Scriptură ne învață: „Cinstește pe tatăl tău şi pe mama ta" (Ieşirea 20, 12).

- Cum îi cinstești pe părinții tăi?
- Ce ai putea să faci în fiecare zi pentru ei?

3. Citește versurile de mai jos. Ce sfaturi primim noi, oamenii, prin această poezie?

Învață de la nufăr să fii mereu curat,
Învață de la fluturi să nu fii supărat.
Învață de la greier când singur ești să cânți,
Învață de la lună să nu te înspăimânți.
Învață de la vultur când umerii ți-s grei,
Și du-te la furnică să vezi povara ei.
Învață de la floare să fii gingaș ca ea,
Învață de la oaie să ai blândețea sa.
Prin lumea cea frumoasă prin care acum tu treci,
Să-nveți din tot ce moare cum să trăiești în veci!

După Rudyard Kipling, *Învață de la toate*

Evaluare

I.
S – 2 cuvinte
B – 3-4 cuvinte
FB – 5-6 cuvinte

II.
S – 5-6 cuvinte
B – 7-8 cuvinte
FB – 9-10 cuvinte

III.
S – 2 cuvinte
B – 3-4 cuvinte
FB – 5-6 cuvinte

IV.
S – o însușire
B – 2 însușiri
FB – 3 însușiri

I. Transcrie textul în caiet și completează spațiile libere:

1. Dumnezeu i-a ..... pe primii oameni să crească și să se ....., pentru a ..... Pământul.
2. Pentru darul vieții, oamenii trebuie să-I ..... lui Dumnezeu.
3. Omul este alcătuit din ..... și .....

(binecuvântat, înmulțească, mulțumească, trup, stăpâni, suflet)

II. Grupează pe două coloane acțiunile care arată cum ai grijă de trup, respectiv de suflet:

fac fapte bune, mă odihnesc, mănânc sănătos, mă rog, citesc, învăț, practic sport, mă feresc de pericole, îmi cer iertare, merg la biserică.

III. Transcrie poezia pe o fișă, apoi completează spațiile libere. Ajută-te de imaginile de mai jos.

Câte ..... sunt pe cer
Câte ..... cresc și pier,
Câte ..... sunt pe câmpii,
Și câți ..... sunt în vii;
Câți ..... mici sunt într-un râu,
Câte ..... sunt de grâu
Câți fulgi cad iarna din nori,
De atâtea mii de ori
Doamne, Ție-Ți mulțumim,
Pentru toate, Te iubim!

IV. Descoperă în textul următor însușirile pozitive pe care le poți avea și tu. Scrie-le în caiet.

„Du-te, leneșule, la furnică, vezi munca ei și învață! Ea își strânge de cu vară hrana. Sau mergi la albină și vezi cât e de harnică și ce lucrare iscusită săvârșește. Munca ei o folosesc spre sănătate și regii și oamenii de rând. Ea e iubită și lăudată de toți, deși e slabă în putere, dar e minunată cu iscusința."

(Pilde 6, 6-8)

Dumnezeu Se face cunoscut omului

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Ce înseamnă să fii creștin

Când un om devine creștin

Persoanele din viața unui creștin

Alegerea binelui în viață

Recapitulare. Evaluare

Când un om devine creștin

Este un Domn,
o credință,
un botez.
Efeseni 4, 5

Sfânta Scriptură ne învață

„Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. ”

Matei 28, 19

Vocabular

- **părinte spiritual** = naș, părinte care se ocupă de viața religioasă.
- **Sfântă Taină** = slujbă realizată de preot în mod văzut, prin care se primesc darurile Sfântului Duh în mod nevăzut.
- **viață duhovnicească** = viață religioasă, care ține de suflet.

– Bunicule, povestește-ne despre minunata Împărăție a lui Dumnezeu și despre cei care locuiesc în ea.

— Hristos ne învață că, înainte de toate, cel care vrea să intre în Împărăția lui Dumnezeu trebuie să devină ucenicul Său, adică să-I urmeze învățăturile. Pentru aceasta el se botează prin afundarea de trei ori în apă sfințită în numele Sfintei Treimi: al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, și devine creștin. Prin Sfânta Taină a Botezului, sufletul ajunge curat, fără pată și plin de lumină. Copilul intră în marea familie a Bisericii, primește un nume și un înger păzitor. Nașii, care mărturisesc în numele copilului credința în Hristos, devin părinții săi spirituali și îl îndrumă cu dragoste în viață.

Odată cu botezul are loc și Sfânta Taină a Mirungerii, prin care se primesc darurile Sfântului Duh pentru a crește în viața duhovnicească. Astfel pregătit, noul creștin Îl primește pe Hristos în el prin Sfânta Taină a Împărtășaniei.

Prin aceste Sfinte Taine, ni se dăruiește puterea iubitoare a lui Dumnezeu, care ne luminează calea spre Împărăția Sa.

Să înțelegem textul

1. Cum devenim creștini?
2. Ce primim prin Sfânta Taină a Mirungerii?
3. Prin ce Sfântă Taină Îl primim pe Hristos în noi?

Să descoperim împreună

La începutul Bisericii, oamenii se botezau la orice vârstă, când Îl descopereau pe Hristos. De exemplu, Sfântul Apostol Pavel se numea înainte Saul și a fost botezat când era adult.

1. Privește icoana de mai jos.

2. Cu ajutorul profesorului, identifică scenele care prezintă momente diferite din viața Sfântului Apostol Pavel.

Icoană cu scene din viața Sfântului Apostol Pavel

Sfântul și Marele Mir se prepară din ulei de măsline și vin, la care se adaugă 38 de esenţe și plante aromatice. Acestea simbolizează mulţimea darurilor Duhului Sfânt.

Descoperă părţile trupului care se ung cu mir la Sfânta Taină a Mirungerii pentru:

1. a te gândi la Dumnezeu;
2. a vedea frumusețea creației;
3. a auzi cuvintele lui Dumnezeu;
4. a căuta mireasma sfinţeniei;
5. a-L slăvi pe Dumnezeu și a spune adevărul;
6. a-L iubi pe Dumnezeu;
7. a face fapte bune;
8. a merge pe calea cea dreaptă.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să prețuiești darurile Duhului Sfânt.
- Să îți cinstești nașii.
- Să te porți ca un creștin.
- Să te împărtășești.
- Să înveți cât mai multe despre credința ta.
- Să-i cinstești pe sfinții tăi ocrotitori.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Lectură

De ești naș, ai învățat
Crezul să îl spui curat?
Lumânare ai luat?
Pânză albă de-nfășat?

Copilul de botezat,
În cristelniță-afundat
Și de trei ori închinat,
Tu pe brațe l-ai purtat?

A primit un dar de sus
Numele când i s-a pus,
Te-ai făcut al lui părinte,
După Duh, spre cele sfinte.

De aceea, cu iubire,
Spre a Domnului mărire,
Să-l îndrumi întreaga viață
Și să-i dai bună povață.

Un strop de înțelepciune

A fi creștin este un mare dar și o mare responsabilitate.

Să ne jucăm împreună

Citește poezia alăturată. Alege doi colegi și imaginează-ți una din următoarele situații:

1. Ești invitat la un botez în familie. Ce ai de făcut dacă ești naș?

2. Te duci la biserică cu un coleg de ziua lui onomastică, pentru a se închina sfântului al cărui nume îl poartă. Ce îi spui?

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Persoanele care participă la Slujba Botezului primesc o invitație la acest eveniment. Se obișnuiește ca tuturor să li se ofere o cruciuliță, numită mărturie, ca simbol al prezenței lor la încreștinarea copilului.

1. Realizează o invitație la botez.

2. Confecționează o mărturie dintr-un material la alegere.

Să reținem

- Primele Sfinte Taine din viața creștinului sunt: Botezul, Mirungerea și Împărtășania.
- Prin Sfânta Taină a Botezului devenim creștini.
- Prin Sfânta Taină a Mirungerii primim darurile Sfântului Duh.
- Sfânta Împărtășanie este cea mai importantă Sfântă Taină, deoarece prin ea Îl primim pe Hristos în noi.

Persoanele din viața unui creștin

Că unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.
Matei 18, 20

–Bunicule, când m-am întâlnit cu nașii, mi-au povestit că la botezul meu au participat multe persoane.

— Da, dragul meu! Alături de familie, preot și nași, au mai fost prietenii apropiați și credincioși din parohie.

— Tu crezi că Dumnezeu are prieteni?

— Da, are foarte mulți. Îi vedem în chipurile îngerilor și ale sfinților care ajută întreaga lume. Dar cel mai aproape de Dumnezeu este Maica Domnului. Sfinții sunt mereu alături de noi prin rugăciunile lor către Dumnezeu. Fiecare om are, pe lângă îngerul păzitor, și câte un sfânt ocrotitor, pe care îl simte mai aproape. Poate i-a cerut ajutorul în momente grele sau poate îi poartă numele. Aceștia sunt prietenii nevăzuți pe care îi întâlnim în rugăciune.

Dragostea lor se revarsă și asupra prietenilor de joacă, de la școală și de la biserică, asupra părinților și rudelor noastre. Toți ne iubesc și ne ajută la nevoie. Iar semnele acestei iubiri se arată și prin darurile pe care le primim de la cei dragi sau pe care le oferim. Ei se află mereu alături de noi și îi purtăm în gândurile noastre.

Să înțelegem textul

1. Cine sunt persoanele care ne ocrotesc în mod nevăzut?
2. Cine sunt persoanele care ne ajută când avem nevoie?
3. Care sunt momentele din viața noastră în care ne întâlnim cu mulți prieteni?

Sfânta Scriptură ne învață

„Domnul însă grăia cu Moise față către față, cum ar grăi cineva cu prietenul său."
Ieșirea 33, 11

Vocabular

- **a săvârși** = a face.
- **chip** = înfățișare.
- **neprihănire** = puritate, curățenie.
- **parohie** = comunitate din vecinătatea unei biserici.
- **smerenie** = virtute prin care omul recunoaşte ajutorul lui Dumnezeu în toate realizările sale.

1. Privește imaginea și descoperă răspunsul la ghicitoare:

Sunt părinţi sau totuşi nu-s?
La botez când ni s-a pus
Numele, din cer, de sus,
Ei pe braţe ne-au adus.

Nașii

2. Pornind de la textele de mai jos, realizează un desen în care să reprezinți căminul tău:

- „Toți suntem fiii unei mari familii".
- „Familia este o mică biserică" (Sfântul Ioan Gură de Aur).

3. Enumeră persoanele care fac parte din familia ta.

Să descoperim împreună

Din viața *Sfântului Nicolae* aflăm că s-a născut din părinți credincioși, cu viața sfântă, Teofan și Nona. Fiind înstăriți, ei l-au dat la învățătură, episod descris în icoana de mai jos.

1. Cum sunt reprezentați Sfântul Nicolae și tatăl său?

2. Ce alte persoane importante din viața lui mai vezi în această icoană? Ce rol au ele în viața Sfântului Nicolae?

3. Sunt și în viața ta asemenea persoane importante? Dă exemple. Ce sfaturi ai primit de la acestea și ai reușit să le împlinești?

Sfântul Nicolae este dat la învățătură

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să-ți cinstești părinții.
- Să-ți prețuiești prietenii.
- Să te rogi îngerului păzitor.
- Să dăruiești din puținul tău celor ce nu au.
- Să te porți cuviincios cu toți cei din jur.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Sfântul Ierarh Nicolae, prăznuit în fiecare an la 6 decembrie, este cinstit ca ocrotitor al copiilor. Pentru că din viața sa există multe mărturii ale faptelor de milostenie pe care le făcea în mod discret, s-a păstrat tradiția ca în ajunul acestei sărbători copiii să așeze la ușă ghetuțele pentru ca sfântul să le umple cu daruri.

1. Citește versurile alăturate.

2. Alcătuiește o scrisoare în care să scrii cele mai importante daruri pe care ar trebui să i le cerem Sfântului Nicolae.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textele de mai jos:

- „Limpede nu vezi decât cu inima. Ochii nu pot să pătrundă în miezul lucrurilor” (Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț*).
- O prietenie adevărată se întemeiază pe respect și reciprocitate.

1. Desenează o inimă mare de culoare roșie. Scrie pe aceasta numele persoanelor dragi din viața ta. Amintește-ți și de prietenii nevăzuți care te ocrotesc.

2. Realizează câteva inimioare albastre. Scrie pe fiecare numele unei persoane cu care dorești să te împrietenești.

3. Compune o invitație la prietenie pe care să o personalizezi cu un șnur împletit de tine din ață colorată.

4. Pune realizările tale în **portofoliu**.

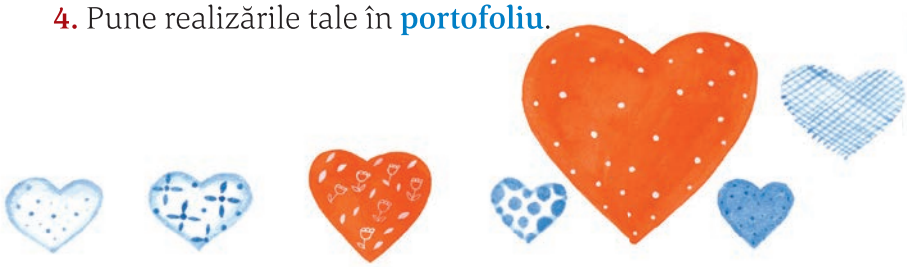

Să reținem

- Persoanele care îl ocrotesc în mod nevăzut pe creștin sunt: Dumnezeu, Maica Domnului, sfinții și îngerii.
- Persoanele care îl ajută pe creștin sunt: părinții, nașii, preotul, prietenii, creștinii din parohie și orice om bun la suflet.
- Un prieten adevărat este un dar de la Dumnezeu.

Lectură

Dragă Sfinte Nicolae,
Azi pun înaintea ta
Ghetele inimii mele,
Ca să le umpli pe ele
Cu daruri duhovniceşti
Din cămările cereşti:
Bucurie şi răbdare,
Pace, milă şi iertare,
Blândeţe, neprihănire
Şi, bine-nţeles, iubire.
Şi-aş mai vrea să-mi dăruieşti,
Ca un milostiv ce eşti,
Şi smerenie, credinţă,
Nădejde şi pocăinţă.

Dar de ce te-ncrunți așa?!
Crezi că nu vor încăpea?
Am uitat să-ți spun, se vede,
Că port 43 la ghete!

Scrisoare către Sfântul Nicolae,
din volumul
Poezii cu iz de filocalii,
Mănăstirea Diaconești

Un strop de înțelepciune

„Atunci când faci un dar cuiva, veselia feței tale să fie mai mare decât darul pe care îl oferi.”

Sfântul Isaac Sirul

Alegerea binelui în viață

Slavă,
cinste și pace
tuturor celor ce fac binele.
Romani 2, 10

Sfânta Scriptură ne învață

„Întrebați de căile celor de demult, de calea cea bună și mergeți pe dânsa.”

Ieremia 6, 16

Vocabular

- **a necăji** = a supăra.
- **armonie** = frumusețe.
- **perseverență** = împlinirea cu răbdare și hotărâre a unei cerințe.

–Bunicule, m-a necăjit mult astăzi un coleg la școală și am vrut să îl necăjesc și eu. Nu am știut dacă este bine sau nu, mi-a fost tare greu să aleg. Cum ne dăm seama dacă alegerea este bună sau nu?

— Toți facem multe alegeri în timpul unei zile. Unele sunt ușoare, cum ar fi ce mâncăm, altele sunt mai grele, ca aceea de care mi-ai povestit. Atunci cerem ajutor de la Dumnezeu și de la cei dragi, părinți și prieteni. De sfaturile lor este bine să ascultăm. Așa cum alegem un pom bun după roade, tot așa descoperim lucrul bun după roadele aduse în suflet. Fapta bună aduce în inimă bucurie și pace. Binele dă tuturor lucrurilor armonie.

Mântuitorul ne spune că atunci când facem o faptă bună din dragoste față de oameni, ne arătăm iubirea față de Dumnezeu. Mai mult decât atât, ne îndeamnă să răsplătim cu bine orice rău și să avem o inimă plină de bunătate și de iertare față de cei care ne-au supărat.

Să înmulțim binele din jur, făcând cu perseverență fapte bune, dăruind cu bucurie un zâmbet sau o îmbrățișare.

Să înțelegem textul

1. Căror persoane le putem cere un sfat la nevoie?
2. După ce recunoaștem o faptă bună?
3. Cum putem să înmulțim binele din jurul nostru?

Să descoperim împreună

Ca semn al iubirii față de om, Dumnezeu i-a dăruit libertatea de a alege între bine și rău. În imagine este reprezentat Mântuitorul Hristos, care bate la ușa inimii noastre. El nu forțează ușa și ne lasă nouă libertatea de a alege: să Îi deschidem sau nu.

1. Privește imaginea de mai jos și citește textul alăturat.

2. Dă exemple de situații în care ți-ai deschis ușa inimii crezând în Hristos, primind Sfânta Împărtășanie și făcând fapte bune.

„Iată, Eu stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine."

Apocalipsa 3, 20

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să te rogi lui Dumnezeu când nu știi ce să alegi.
- Să ceri ajutorul celor dragi.
- Să faci fapte bune.
- Să alegi întotdeauna binele.
- Să răspunzi cu bine la rău.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Descoperă răspunsul la ghicitoare. Alcătuiește un enunț.

Cu smerenie aşteaptă
S-auzim şi să-l deschidem
Liber-a inimii poartă,
Mâna, Lui să o întindem.

Mântuitorul

Lectură

Am ales de-acu-nainte
Să fiu harnic şi cuminte
Şi s-aduc cinstire-n toate
Să fiu plin de bunătate.

Să las lauda deoparte,
Să devin smerit. Căci poate,
Adevărul dacă-l spun,
Am să merg pe drumul bun.

Prieteni, alegeţi bine,
Şi vă bucuraţi cu mine
De-a Domnului mângâiere,
Oricând faceţi a Lui vrere.

Un strop de înțelepciune

„Bine faci, bine găsești.”
Proverb

Să ne jucăm împreună

1. Citiți poezia alăturată. Alcătuiți echipe de câte opt membri. Așezați-vă în cerc. Confecționați un cub din carton, iar pe fiecare față scrieți următoarele cuvinte:

răutate, minciună, mândrie, lene, invidie, obrăznicie.

2. Aruncați cubul de la unul la celălalt. Cel care îl prinde trebuie să rostească: „Dar eu aleg...” și să spună opusul cuvântului scris pe fața cubului, descoperit în poezie. El aruncă apoi cubul spre alt coleg.

Exemplu:
„Dar eu aleg să spun adevărul”.

Să fim creativi

1. Desenează conturul mâinii tale. Pe fiecare deget scrie câte un cuvânt, din cele de mai jos, care exprimă o alegere bună în viața ta de elev.

- atent
- leneș
- răzbunător
- blând
- iertător

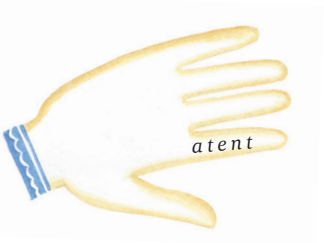

- mânios
- neatent
- harnic
- morocănos
- bucuros

2. Pune desenul realizat în **portofoliu**.

Să reținem

- Ca semn al iubirii față de om, Dumnezeu i-a dăruit libertatea de a alege între bine și rău.
- Când avem alegeri mai greu de făcut, cerem ajutorul celor dragi din jur.
- Fapta bună aduce în inimă bucurie și pace.
- O inimă plină de bunătate iartă pe cei care i-au greșit.

Recapitulare

1. La Sfânta Taină a Botezului, copilul este afundat de trei ori în apa sfințită din cristelniță. Găsește persoana la care se referă acțiunea următoare:

- mărturisește credința în Hristos;
- botează copilul în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh;
- sfințește apa;
- este afundat de trei ori în apa sfințită.

(preotul, Sfântul Duh, copilul, nașul)

2. La botez, nașul este cel care împodobește lumânarea. Ajută-l să aleagă florile care arată pregătirea lui, culegându-le de mai jos:

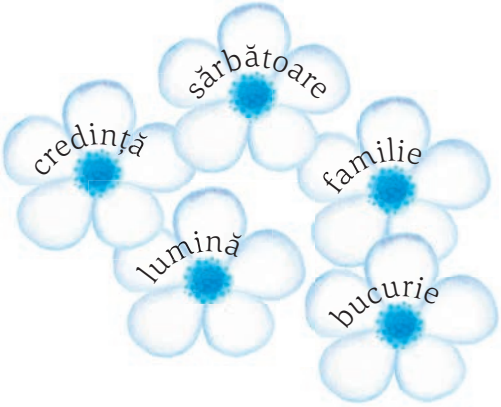

3. După botez, copilul primește darurile Sfântului Duh prin Taina Mirungerii.

Preotul realizează lucrarea văzută prin ungerea cu Sfântul Mir a unor părți ale trupului, iar Duhul Sfânt realizează lucrarea nevăzută pentru ca acele părți să fie puse în slujba lui Dumnezeu. Numește corect părțile corpului care sunt unse și menirea lor:

- să facă fapte pe placul lui Dumnezeu;
- să vadă bunătatea lui Dumnezeu și frumusețea creației Lui;
- să asculte de Dumnezeu;
- sfințirea gândurilor și îndreptarea lor către Dumnezeu;
- să vorbească și altora despre Dumnezeu.

(frunte, mâini, ochi, gură, urechi)

4. Transcrie în caiet și găsește cuvintele potrivite, care descriu rolul persoanelor importante din viața ta.

Părinții	Îngerii	Sfinții	Părintele duhovnic .....
Nașii	Maica Domnului	Prietenii de la biserică	

(veghează, ocrotesc, se roagă, sfătuiesc, învață, ajută, îndrumă)

Evaluare

I.
S – 2 cuvinte
B – 3-4 cuvinte
FB – 5-6 cuvinte

II.
S – 2 cuvinte
B – 3 cuvinte
FB – 4 cuvinte

III.
S – o propoziţie
B – 2 propoziţii
FB – 3 propoziţii

IV.
S – 1-2 îndemnuri
B – 3-4 îndemnuri
FB – 5-6 îndemnuri

I. Transcrie textul pe o fișă, apoi completează spațiile libere:

1. Copilul se botează prin afundarea de trei ori în apă sfințită în numele ..... și al ..... și al ..... și devine creștin.

2. ..... mărturisește credința pentru cel botezat.

3. Prin Sfânta Taină a ....., creștinii primesc ..... Sfântului Duh pentru a crește în viața duhovnicească.

(darurile, nașul, Sfântului Duh, Fiului, Tatălui, Mirungerii)

II. Citește poezia. Descoperă cuvintele care indică părțile trupului ce se ung cu Sfântul Mir:

Doamne, mult te mai iubesc
Și îți dau inima mea,
Dar aș vrea să te zăresc
Cu-ai mei ochi. Și de-aș putea
Să-Ți aud glasul iubit,
Tu ai fi dorirea mea.

Doamne, mult Te-am mai iubit.
Doar o vorbă-aș mai avea:
Când pe spate am fost uns
Cu Sfânt Mir de-al meu părinte,
Am primit, așa-n ascuns,
Trupului, de har, veșminte.

III. Enumeră cinci persoane care te ocrotesc și te ajută în viaţă. Alcătuieşte câte o propoziţie pentru trei dintre ele, în care să arăţi sentimentele tale faţă de acestea.

IV. Citește versurile următoare și găsește îndemnurile pe care le primești de la persoanele apropiate din viaţa ta:

Să fii bun și-ascultător,
Ruga ta s-aducă-n toate,
Gând curat, lucru cu spor,
Vorba adunată-n fapte.

Mari sărbători creștine

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Naşterea şi Botezul Domnului

Naşterea Domnului
Botezul Domnului

Recapitulare. Evaluare

Naşterea Domnului

Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire!
Luca 2, 14

Sfânta Scriptură ne învaţă

„Dar îngerul le-a zis: *Nu vă temeţi. Căci, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că vi S-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul.*"

Luca 2, 10-11

Vocabular

- **ajun** = seara dinaintea unei sărbători.
- **a binevesti** = a aduce o veste bună.
- **staul** = adăpost pentru animale.
- **văzduh** = cer, aer.

Anul trecut am petrecut vacanţa de Crăciun la bunicul nostru drag. În ajun, preotul din sat a mers din casă în casă cu icoana Naşterii Domnului, vestind venirea pe pământ a Fiului lui Dumnezeu. Astăzi, bunicul ne-a întrebat dacă ne amintim unde S-a născut Hristos.

— S-a născut la Betleem, într-un staul.

— Aşa este! Sfânta Scriptură ne învaţă că Naşterea Sa a fost vestită de sfinţii proroci şi însoţită de semne minunate. Ei au arătat timpul şi locul în care Se va naşte Domnul din Fecioara Maria şi multe alte semne şi întâmplări din viaţa Sa, pentru a fi recunoscut de către oameni.

— Da, steaua! Anul trecut ne-ai confecţionat o stea cu care să mergem la colindat în ajun!

— Vedeţi, noi ne pregătim pentru Naşterea Domnului prin post, rugăciune, spovedanie, împărtăşanie, dar şi prin colinde. Acestea ne aduc aminte că îngerii cântau în văzduh şi vesteau venirea Sa pe pământ, că păstorii I s-au închinat şi cei trei magi I-au adus daruri. Şi noi le oferim cadouri celor dragi. Naşterea Domnului este darul lui Dumnezeu pentru om.

Să înţelegem textul

1. Unde S-a născut Mântuitorul Hristos?
2. Cine a vestit Naşterea Domnului?
3. Cum ne pregătim pentru această mare sărbătoare?

Să descoperim împreună

Nașterea Domnului a fost anunțată în Sfânta Scriptură prin sfinții proroci. În icoana de mai jos sunt prezentați o parte dintre aceștia.

1. Citește prorocirile din coloana alăturată.

2. Identifică în icoană, cu ajutorul profesorului de religie, pe prorocul Isaia.

3. Explică de ce a fost importantă vestirea Nașterii Domnului pentru omenire.

Maica Domnului

„Iată, Fecioara va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel, care înseamnă:

Cu noi este Dumnezeu".

Isaia 7, 14

„Și tu, Betleeme (...) din tine va ieși Stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei."

Miheia 5, 1

1. Descoperă răspunsul la ghicitoarea de mai jos. Realizează un desen.

Domnul nostru S-a născut,
Sub un semn de sus făcut
Şi privit cu aşteptare
De trei magi. Ce este oare?

Steaua

2. Caută pe internet alte proroci despre Naşterea Domnului Hristos.

3. Mergi împreună cu familia la un concert de colinde pentru a vă bucura de frumusețea acestor cântări.

4. Invită preotul la serbarea școlii.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să te pregătești pentru sărbătoarea Nașterii Domnului!
- Să vestești Nașterea Sa prin colinde.
- Să faci daruri celor din jur.
- Să-ți ajuți părinții la pregătirile de Crăciun.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Lectură

Larg deschideți poarta
Sufletelor toate,
N-am venit să cerem,
Ci-am venit să dăm.

Dalbe și iar dalbe
Flori adevărate,
Ca și vestea bună
Ce o colindăm.

Un strop de înțelepciune

Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om pentru noi și pentru a noastră mântuire.

Să ne jucăm împreună

1. După modelul ***Eu încep și tu continui***, rostiți pe rând câte un vers din colindul alăturat.

2. Discutați în echipă cum vă pregătiți pentru sărbătoarea Nașterii Domnului. Ce ați putea să oferiți pentru a aduce bucurie și celor care nu au?

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

De Crăciun primim și oferim cadouri. Această tradiție își are originea în darul pe care Dumnezeu ni l-a făcut prin Nașterea Fiului Său. Ne pregătim împodobind casele de sărbătoare. Așteptăm colindători și sub bradul plin de globulețe descoperim cadouri.

1. Desenează cadourile pe care ai dori să le primești.

2. Realizează o felicitare pe care să o dăruiești părinților tăi.

3. În cutia surprizelor de Crăciun poți să pui cinci cuvinte. Din exemplele următoare, alege-le pe cele potrivite pentru tine:

hărnicie, ascultare, dragoste, mulțumire, respect, recunoștință, atenție, bunătate, generozitate, sinceritate.

Să reținem

- Nașterea Domnului a fost vestită în Sfânta Scriptură prin multe profeții.
- Creștinii vestesc Nașterea lui Hristos prin colinde.
- Ne pregătim pentru această sărbătoare prin post, rugăciune, spovedanie, împărtășanie și daruri pentru cei dragi.
- Nașterea Domnului ne umple sufletele de bucurie, de aceea oferim celor dragi cadouri.

Botezul Domnului

Și după ce s-a botezat tot poporul, botezându-Se și Iisus și rugându-Se, s-a deschis cerul.

Luca 3, 21

A trecut sărbătoarea minunată a Nașterii Domnului și noi am rămas în continuare la bunicul nostru drag. Ne pregătim acum pentru Bobotează, când Mântuitorul Hristos a fost botezat de Sfântul Ioan în râul Iordan.

— Bunicule, de ce este atât de importantă această zi?

— În primul rând, pentru că atunci s-a arătat Sfânta Treime, adică a avut loc Teofania. Duhul Sfânt S-a coborât peste Mântuitorul Hristos, iar Tatăl L-a numit şi descoperit tuturor ca Fiu al Său. Apoi, pentru că prin intrarea Domnului în apa Iordanului, întreaga fire a apelor s-a sfinţit. Ca semn al importanţei acestui moment, Iordanul şi-a schimbat cursul. Şi nu în ultimul rând, pentru că în fiecare an, de Bobotează, în biserici se face sfinţirea mare a apei, apă numită Agheasma Mare. Aceasta are o putere deosebită şi este folosită pentru a ne sfinţi sufletele şi trupurile, casele, şcolile, pământurile, toate locurile în care trăim şi muncim, întreaga natură. Ea se păstrează la loc de cinste şi rămâne curată şi proaspătă mulţi ani, ca semn al prezenţei darurilor Sfântului Duh.

Să înțelegem textul

1. Cine L-a botezat pe Mântuitorul Hristos?
2. De ce este importantă Boboteaza?
3. Ce este Agheasma Mare și cum trebuie să o păstrăm?

Sfânta Scriptură ne învață

„Și S-a coborât Duhul Sfânt peste El, în chip trupesc, ca un porumbel, şi s-a făcut glas din cer: *Tu ești Fiul Meu cel iubit, întru Tine am binevoit.*"

Luca 3, 22

Vocabular

- **agheasmă** = apă sfinţită.
- **chip** = (aici) mod, fel.
- **fire** = natură, felul propriu de a fi.
- **Teofanie** = arătarea lui Dumnezeu în Treime.

Troparul Botezului

În Iordan botezându-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat;

că glasul Părintelui a mărturisit Ţie, Fiu iubit pe Tine numindu-Te;

şi Duhul în chip de porumbel a adeverit întărirea cuvântului.

Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule, şi lumea ai luminat, slavă Ţie!

Troparul este o scurtă rugăciune care explică, într-o formă poetică, evenimentul sau viața unui sfânt prăznuit în acea zi.

Citește Troparul Botezului și prezintă evenimentul descris. Ajută-te și de icoana Botezului Domnului de la pagina 41.

Să descoperim împreună

De Bobotează se săvârșește slujba de sfințire a apei. Această apă sfințită se numește Agheasma Mare.

Privește cu atenție imaginea de mai jos și răspunde la următoarele întrebări:

1. Cine poate săvârși această slujbă?
2. Unde se săvârșește aceasta?
3. Cum are loc sfințirea apei?
4. Ai participat la o slujbă de sfințire a apei?

Ce te-a impresionat cel mai mult?

Sfințirea apei de Bobotează

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să ne pregătim pentru această sărbătoare cu post și rugăciune.
- Să cinstim sărbătoarea Botezului Domnului!
- Să bem Agheasma Mare după sfatul preotului.
- Să păstrăm într-un vas curat agheasma.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Înainte de sărbătoarea Botezului Domnului, preotul sfințește casele credincioșilor cu aghiasmă. Această tradiție se numește „Iordănit” sau „umblatul preotului cu botezul”. În Moldova, preotul este însoțit de copii, care merg din casă în casă și strigă de trei ori: „Chiraleisa!”. Ei primesc de la gazde mere, nuci, covrigi sau bani.

1. De ce merge preotul pe la casele credincioșilor în ajunul Bobotezei?

2. Citește versurile alăturate și descrie urarea făcută.

3. Ce tradiții cunoști din zona în care locuiești în legătură cu această sărbătoare?

Să fim creativi

În multe zone ale țării, există tradiția ca de Bobotează să fie tăiată în gheața din albia unui râu o cruce care este apoi împodobită cu flori și cetină. La această cruce se oficiază slujba de sfințire a apei.

1. Realizează din carton o cruce și împodobește-o cu flori.

2. Care este semnificația expresiei: „gerul Bobotezei”?

Să reținem

- Din Sfânta Scriptură aflăm că Mântuitorul a fost botezat, de către Sfântul Ioan, în râul Iordan.
- Boboteaza se mai numește și Teofanie, deoarece atunci S-a arătat Sfânta Treime.
- Această sărbătoare este prăznuită în fiecare an la 6 ianuarie.

Lectură

Chiraleisa,
Spic de grâu
Până-n brâu,
Roade bune,
Mană-n grâne!

Termenul „chiraleisa” vine de la grecescul „Kyrie eleison” și înseamnă „Doamne miluiește”.

Cruce de gheață

Un strop de înțelepciune

„Mintea este concepută ca icoană a Tatălui, cuvântul ca icoană a Fiului, iar suflarea ca icoană a Duhului Sfânt.”

Arhimandritul Sofronie,
Despre SfântaTreime

Recapitulare

Nașterea Domnului

1. Citește cu atenție poezia de mai jos și răspunde la următoarele întrebări:

- Cine se arată ciobanilor?
- Ce le vestește?
- Pe cine au găsit în iesle?
- Cum a fost primită Nașterea Domnului?

Naşterea Domnului

...Într-un miez de noapte, lină și-nstelată,
Înger de lumină la ciobani s-arată
Și pe când ciobanii foarte se-nspăimântă,
Îngerul, cu grabă, dulce le cuvântă:

„Nu vă fie teamă, căci v-aduc de sus
Vestea că pe lume S-a născut Iisus,
Împărat cu slavă, dar fără palate,
Care mântui-va lumea de păcate!...”

Și s-au dus ciobanii unde li s-a spus,
Și-au găsit în iesle astfel pe Iisus,
Prunc sărac, în scutec de săraci la fel,
Și-au crezut ciobanii – cei dintâi – în El!...

Vasile Militaru

2. Împreună cu profesorul de religie, organizați o excursie tematică la o mănăstire sau biserică din vecinătate.

- Descoperiți în interiorul bisericii icoanele studiate în această unitate de învățare.
- Explicați conținutul icoanelor identificate. Daca ați fi ghizi, ce ați mai prezenta altor vizitatori?

3. Realizați un concurs de desene intitulat: „Bucuria sărbătorilor de iarnă”. Cele mai bune lucrări vor fi premiate și expuse în școală.

4. La Botezul Domnului Iisus Hristos în apele Iordanului, Duhul Sfânt se arată în chip de porumbel alb. Acesta este și simbol al păcii și al purității.

Confecționează din hârtie un porumbel folosind tehnica origami. Urmează etapele descrise în desenul de mai jos.

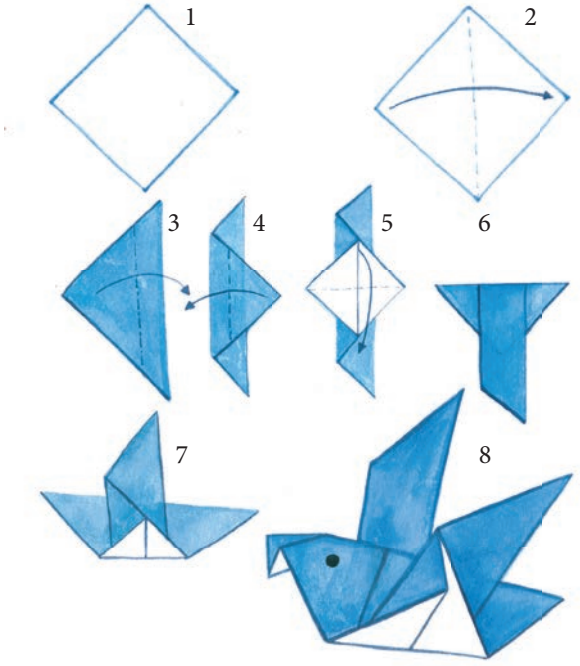

Evaluare

Să facem un proiect

Ori de câte ori identificăm o nevoie și dorim să o împlinim, ne facem un plan sau un proiect. Acesta ne ajută să fim mai bine organizați și să îl ducem la bun sfârșit.

Pe echipe de câte patru elevi, realizați o fișă de proiect după modelul de mai jos și completați spațiile libere. Apoi puneți în practică tot ce ați scris. Mult succes!

DARUL MEU PENTRU TINE

Proiect interdisciplinar

1. Care este nevoia:

Unii oameni au mai puțină bucurie de sărbători.

2. Ce ne propunem:

Să devenim mai buni și să aducem bucurie de sărbători.

(Gândiți-vă cine ar putea avea nevoie de darurile sau ajutorul vostru.)

3. Cine va participa: .....

(Scrieți, alături de elevi, persoanele identificate mai sus.)

4. Cum am putea realiza: .....

.....

(Găsiți două modalități prin care puteți să obțineți ce v-ați propus. Spre exemplu: un concert de colinde, o piesă de teatru, o expoziție de felicitări, o colectă de jucării sau rechizite, o colectă de fructe sau dulciuri, vizite la cei singuri sau bolnavi etc.)

5. Ce vom face: .....

.....

(Enumerați minimum trei activități prin care să puteți realiza ce v-ați propus. Spre exemplu: repetiții cu repertoriul de colinde, decorarea sălii de festivități, ateliere de pictură și grafică, organizarea unui loc pentru depozitarea obiectelor colectate, inventarierea lor, transportul obiectelor care vor fi dăruite, realizarea de pachete, un orar pentru vizite etc.)

6. De ce avem nevoie: .....

(Enumerați materialele de care aveți nevoie și estimați timpul necesar realizării activităților.)

7. Pe cine implicăm: .....

(Enumerați persoanele care doriți să vă sprijine: învățători, profesori de religie, educație plastică, educație muzicală, părinți, preoți, sponsori etc.)

8. Cum ne dăm seama dacă am avut succes:.....

(Scrieți cine și în ce mod va aprecia ce ați realizat prin proiect.)

S – fișă realizată parțial
B – fișă realizată integral
FB – realizarea practică a proiectului

Recapitulare semestrială

1. De sărbatori sau la alte evenimente importante ale vieții, bucuria se împarte cu toți cei dragi. Ordonează următoarele situații, după bucuria pe care o simți:

- când primești daruri;
- când oferi daruri;
- când te joci;
- când depășești obstacole;
- când faci fapte bune;
- când te încântă frumusețea naturii.

2. Citește versurile și răspunde la întrebări:

De Dumnezeu luminat,
Omul a primit suflare,
Viața – dar nemăsurat –
Să-I răspundă la chemare.

Ca să fie, trup și suflet,
Spre slava Lui în lucrare,
Și Domnul să-i dea un zâmbet
În Împărăția Sa cea mare.

- Cui îi mulțumești pentru darul vieții?
- Care este scopul vieții?
- Cum te îngrijești de trupul și sufletul tău?
- Ce legătură este între viața de aici și cea din Împărăția lui Dumnezeu?

3. Sfânta Liturghie este cea mai importantă slujbă a Bisericii. Când participi la Sfânta Liturghie ești cu adevărat în Împărăția lui Dumnezeu, alături de îngeri și sfinți.

- Enumeră persoanele importante din viața ta pe care dorești să le ai alături de tine când te rogi în biserică.
- Alcătuiește trei enunțuri în care să explici cum te ajută acestea să alegi binele în viață.

4. Nașterea lui Hristos din Fecioara Maria este darul lui Dumnezeu pentru om și de aceea toată creația Îi aduce slavă și mulțumire. Stabilește corespondența corectă între coloanele de mai jos.

Îngerii	aduc daruri: aur, smirnă și tămâie.
Magii	aduc vestea Nașterii Domnului cântând.
Păstorii	I se închină și se bucură.

5. Descoperă răspunsul la ghicitoare și desenează un porumbel:

La Botezul Domnului
Pe malul Iordanului
Ni S-a pogorât de sus
Chiar deasupra lui Iisus
Și-a venit în zbor, din cer,
În chip alb de porumbel!

Duhul Sfânt

6. Realizează un proiect interdisciplinar cu titlul „Apa în viața creștinului”.

Evaluare semestrială

I. Sfinții ne oferă exemple de iubire față de animale și respect față de întreaga natură. Realizează corespondența corectă între coloanele A și B.

A	B
Sfântul Ilie	a îngrijit un leu
Sfântul Gherasim	ocrotitorul animalelor domestice
Sfântul Modest	ocrotitorul recoltei

II. Ce fapte bune putem să facem pentru a ajunge în Împărăția lui Dumnezeu? Transcrie pe o fișă, apoi completează spațiile libere:

- Să dăm mâncare celor .....
- Să dăm ..... celor însetați
- Să îmbrăcăm pe cei .....
- Să ..... pe cei bolnavi
- Să ..... pe cei întristați
- Să ..... pe cei neștiutori

(goi, flămânzi, să bea, mângâiem, învățăm, îngrijim)

III. Persoanele importante din viața unui creștin sunt: Dumnezeu, Maica Domnului, îngerul păzitor, sfântul ocrotitor, părinții, preotul, nașul, prietenii, creștinii din parohie, prietenii de la biserică.

Așază pe două coloane persoanele care îl ocrotesc în chip nevăzut, respectiv care îl ajută în chip văzut pe creștin în viață.

IV. Citește îndemnurile îngerașului și descoperă cuvintele care arată că ai ales binele în viață:

Să fii bun, şi blând, şi harnic,
Iar de poți, să fii şi darnic,
Tu cu toți frumos te joacă
Şi cu cei mâhniți te-mpacă
Şi așa să ai folos
Să trăiești iubind frumos.

V. În fiecare an, la 6 ianuarie, la sărbătoarea Botezului Domnului, are loc sfințirea mare a apei. Răspunde la întrebări:

1. Ce este Agheasma Mare?
2. Cine sfințește în chip văzut apa în zilele noastre ?
3. Cine lucrează în chip nevăzut în Sfintele Taine?

I.
S – 1 corespondenţă
B – 2 corespondenţe
FB –3 corespondenţe

II.
S – 2 cuvinte
B – 3-4 cuvinte
FB – 5-6 cuvinte

III.
S – 4-6 persoane așezate corect
B – 7-8 persoane așezate corect
FB – 9-10 persoane așezate corect

IV.
S – 2 cuvinte
B – 3-4 cuvinte
FB – 5-6 cuvinte

V.
S – 1 răspuns
B – 2 răspunsuri
FB – 3 răspunsuri

CUPRINS

Cuvânt-înainte 3
Ghid de utilizare a manualului 4
Să ne amintim din clasa a II-a 6

IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI
Unitatea de învățare DUMNEZEU ESTE IZVORUL VIEȚII 9
Viața omului, darul lui Dumnezeu 10
Bucuria de a trăi 13
Omul în relație cu natura 16
Viața pe pământ și Împărăția lui Dumnezeu 19
Lectură pentru suflet 22
Recapitulare 23
Evaluare 24

DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUT OMULUI
Unitatea de învățare CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII CREȘTIN 25
Când un om devine creștin 26
Persoanele din viața unui creștin 29
Alegerea binelui în viață 32
Recapitulare 35
Evaluare 36

MARI SĂRBĂTORI CREȘTINE
Unitatea de învățare NAȘTEREA ȘI BOTEZUL DOMNULUI 37
Nașterea Domnului 38
Botezul Domnului 41
Recapitulare 44
Evaluare 45

Recapitulare semestrială 46
Evaluare semestrială 47